

Certifiering av hållbara turismdestinationer

Verktyg för ett Nordiskt certifieringssystem

Evelina Persson

2012

Miljövetenskap

Examensarbete för kandidatexamen 15 hp

Lunds universitet

Certifiering av hållbara turismdestinationer

Verktyg för ett Nordiskt certifieringssystem

Miljövetenskapligt kandidatarbete, 15hp.

Evelina Persson

2012-12-18

Handledare:

Mikael Backman

Internationella Miljöinstitutet (IIIEE)

Lunds Universitet

Abstract

The tourism industry is growing each year and according to the United Nation World Tourism Organization (UNWTO) there will be one billion international trips during 2012. A sustainable tourism destination is a place that focus on all the different levels, a collaboration for sustainability include all stakeholders. Sustainability is shown through three aspects: socio/ cultural, economic and environmental.

The Nordic Council of Ministers stated in 2001: *"Nordic countries should have implemented a common branding initiative by 2004, which focuses on the sustainability tourism in the Nordic countries as a destination along with its distinctive characteristics"*. This thesis is addressing different principles, criteria and certification systems regarding sustainable tourism destinations. The aim is to discuss pros and cons for a Nordic certification scheme.

Certification systems are often used in eco-labeling, but not as explored when it comes to sustainable destinations. Criteria and indicators addressed in this research, possibly to be used when creating a certification system, are established by i.a. UNWTO, The Global Sustainable Tourism Council and the Tourism Sustainability Group. Certification schemes regarding tourism destinations studied are: Earth Check (Global), Sustainable Tourism Eco-Certification Program (Global), Destination 21 (Danish), and Bærekraftig reiseliv (Norwegian).

This study shows that the Nordic countries already have a common ground regarding sustainable tourism. Based on similar culture, nature assets and an already existing cooperation between the countries in the Swan eco-labeling scheme, a mutual certification system for sustainable tourism destination can be very successful. One alternative can be to prepare for a joint system while waiting for results of the Norwegian certification program; if successful the collaboration may use the same model.

Front page picture: Kaikoura, New Zealand, a destination certified according to Earth Check (Persson,E.)

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	7
1.1	Bakgrund	7
1.2	Syfte.....	8
1.3	Forskningsfrågor.....	8
1.4	Avgränsningar.....	8
1.5	Metodik	8
2	Varför certifiera turismdestinationer?	9
3	Kriterier för hållbar turism	10
3.1	United Nation World Tourism Organization (UNWTO).....	10
3.2	The Global Sustainable Tourism Council (GSTC)	11
3.3	Tourism Sustainability Group (TSG).....	12
3.4	European Ecotourism Labeling Standard (EETLS).....	12
4	Befintliga certifieringssystem för destinationer.....	14
4.1	Earth Check.....	14
4.2	Sustainable Tourism Eco-Certification Program (STEP).....	16
4.3	Destination 21	17
4.4	Bærekraftig reiseliv	18
5	Hållbar turismnäring på svenska och europeiska destinationer	21
5.1	Skåne	21
5.1.1	Intervju med Tourism in Skåne.....	21
5.2	Söderslätt	22
5.3	Västra Götaland.....	22
5.4	Centre for Responsible Travel (CREST).....	22
5.5	European Destinations of Excellence (EDEN).....	23

6	Nordiskt certifieringssystem.....	24
6.1	Workshop –“Hållbarhetscertifiering av turistdestinationer”	24
7	Diskussion.....	26
8	Referenser	29
9	Appendix.....	34
9.1	UNWTOs och UNEPs 12 mål för hållbar turism.....	34
9.2	The Global Sustainable Tourism Council (GSTC)’s Global Sustainable Tourism Criteria for Destinations.....	35
9.3	GSTC - Lista över erkända standarder och certifieringssystem som stämmer in på deras kriterier för hållbara turismdestinationer	41
9.4	TSG’s principer för Europeiskt initiativ.....	41

Förkortningsförteckning

UNWTO - United Nation World Tourism Organization

STEP - Sustainable Tourism Eco-Certification Program

GSTC - The Global Sustainable Tourism Councils

STCRC - The Sustainable Tourism Cooperative Research Centre

UNESCO - The United Nations Organization for Education, Science and Culture

NECSTouR - The Network of European Region for a Sustainable and Competitive Tourism

CREST - Centre for Responsible Travel

EDEN - European Destinations of Excellence

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Turismindustrin har fler resenärer än någonsin (Albertsdóttir 2009). United Nation World Tourism Organization (UNWTO) beräknar att ca en miljard internationella resor ska ha genomförts under 2012 (UNWTO 2012a). Det beror delvis på en förbättrad ekonomi för medelklassen men också på att det blivit allt lättare att få kunskap om och ta sig till fjärran destinationer. Resande sker för att uppleva nya kulturer, se vackra vyer och delta i ovanliga aktiviteter, samt för att komma bort från vardagen och ladda energi. Turismen bidrar till att öka medvetenheten om miljön och sociala villkor på besökta platser (UNEP / WTO 2005). Om turisterna får en bra upplevelse kan det leda till ett engagemang för platsen och göra att de återkommer och berättar om sina upplevelser för andra.

Ökad bebyggelse, transport till och från resmålet, energiförbrukning, bristande avfallshantering och olika aktiviteter är bidragande orsaker till sociala och miljömässiga störningar. Ett systematiskt och effektivt arbete för att motverka dessa negativa effekter kan bidra till en hållbar turismnäring på långsikt (Lagerkvist *et al.* 2003). Miljöproblemen blir fler, men turismindustrin måste också se till att de får in pengar och att upplevelsen för individen blir lyckad så att industrin kan utvecklas (Newsome *et al.* 2002).

Idag växer antalet människor som är medvetna om att jordens resurser minskar. Konceptet hållbar utveckling visar på vikten av varsamhet med miljö och sociala strukturer, om det ska finnas några platser kvar värda att besöka för framtida generationer (Brundtland 1987). Bidrag till lokal ekonomisk utveckling och hushållning med material, energi och vatten, är centrala element i konceptet hållbar turism (Earth Check 2011 a).

Efterfrågan på miljövänliga produkter och tjänster har ökat. Det finns nu många miljömärknings- och certifieringssystem för enskilda produkter och tjänster. I Sverige bland annat Svanen, KRAV, EU:s miljöblomma och Bra Miljöval (Lagerkvist *et al.* 2003). Inom turismnäringen finns Naturens bästa för turismarrangemang och/ eller arrangörer, samt nordiska Svanen för hotell och vandrarhem (Naturens bästa 2004, Destinet 2012 a). Även utmärkelserna Gröna nyckeln för boenden och Blå flagg för stränder, bidrar till en mer hållbar turism (Lagerkvist *et al.* 2003).

En helhetssyn rörande miljöarbetet skulle kunna underlättas med hjälp av ett certifieringssystem som omfattar en hel destination (Lagerkvist, *et al.* 2003). Nordiska ministerrådet har under en tid önskat utreda ett nordiskt övergripande certifieringssystem för turismdestinationer (Göslason och Krantz 2012). Följande recommendation uttrycktes redan år 2001: *”Nordic countries should have implemented a common branding initiative by 2004, which focuses on the sustainability tourism in the Nordic countries as a destination along with its distinctive characteristics”* (Nordiska Ministerrådet 2001).

Enligt Earth Check (2011 a) har Kaikoura i Nya Zeeland (se figur 1. titelsida) minskat både sin arbetslöshet och tagit itu med energiförlusterna, sedan de valde att använda sig av Earth Checks certifieringssystem för att utveckla en mer hållbar turism.

Certifieringssystem fyller två funktioner. Dels som en standard till stöd för turismdestinationers hållbarhetsarbete och dels som en marknadsfördel för konkurrerande destinationer (Ramm 2001 och Svenska Ekoturismföreningen 2001). Ett certifikat stärker destinationens trovärdighet i kommunikation med marknaden.

1.2 Syfte

Syftet med föreliggande arbete är att undersöka förutsättningarna för ett gemensamt nordiskt certifieringssystem för destinationer.

1.3 Forskningsfrågor

- Vad definierar en hållbar turismdestination och vilka kriterier skall uppfyllas?
- Vilka certifieringssystem finns?
- Kan ett nordiskt certifieringssystem bli verklighet?

1.4 Avgränsningar

Studien har avgränsats till kriterier och certifieringssystem för destinationer.

1.5 Metodik

Följande metodik har tillämpats:

- Faktainsamling från hemsidor rörande hållbar turism, globalt använda kriterier och olika certifieringssystem för destinationer. Analyser av tidigare studier i ämnet, tillhandahållna av Mikael Backman.
- Intervju med Carla Aguirre Munõz på Tourism in Skåne, i Malmö. Intervjun bestod av frågor som är kopplade till syftet och forskningsfrågorna, de följde inte någon bestämd mall, för att göra det lättare att följa upp svar direkt på plats. Inriktningen på intervjun om certifieringssystem, ändrades allt eftersom till att diskutera Tourism in Skånes hållbarhetsarbete, då de inte var intresserade av att certifieras.

2 Varför certifiera turismdestinationer?

"Every business can become an ecotourism business. It can respect the environment, support the local economy and be culturally and socially aware" (Ecotourism Ireland 2012).

En destination kan beskrivas på olika sätt. Det kan vara ett område, en stad, en region eller ett land (Destinet 2012 a). UNTWO definierar en destination på följande sätt: *"A local tourism destination is a physical space in which the visitor will spend at least one overnight. It includes tourism products such as support services and attractions, and tourism resources within one day's return travel time. It has physical and administrative boundaries defining its management, images and perceptions defining its market competitiveness. Local destinations incorporate various stakeholders often including a host community, and can nest and network to form larger destinations."* (UNWTO 2012 b).

Nätportalen Destinet (2012 b) innehåller riklig information om turismens positiva och negativa påverkan, socialt, ekonomiskt och ekologiskt, och att det som sker lokalt även kan förändra den globala synen på problem. Hållbar turism lever upp till besökarnas krav, används i förebyggande syfte för att bevara det som finns, samtidigt som konceptet kan hjälpa till med restaureringen av förstörda platser (Ramm 2001). Hållbar turism kan också beskrivas som en industri som medverkar till förbättrad ekonomin för destinationen eller samhället, samtidigt som den minimerar den ekologiska och sociala påverkan (Honey 2001).

När besökare väljer resmål söker de kunskap för att kunna jämföra olika destinationer. Ekoturismföreningen utvecklade under 2001 och 2002 ett certifieringssystem för turismrelaterade arrangörer och arrangemang i Sverige, kallat Naturens bästa (Svenska Ekoturismföreningen 2001.). Detta gjordes med tanke på en ökad efterfrågan på trovärdigt information. Många resenärer söker information, ofta genom internet, om vad upplevelsen skall innehålla och hur den uppfattas. Certifiering ger en marknadsfördel (Svenska Ekoturismföreningen 2001.) Att kunna visa upp att man följt en viss standard och har godkänts av en oberoende organisation, gör arrangörens hållbarhetsarbete mer trovärdigt.

Mitt Sverige Turism redogör för Höga Kustens miljömärkningsprojekt och tar upp positiva aspekter med att märka en destination *"Destinationsmärkningen garanterar att besökaren kan njuta av sitt besök på området när valet gjorts och hela tiden vara säker på att turismens miljöpåverkan är minimerad samt att destinationen gör vad de kan för att bevara området för kommande generationer."* (Lagerkvist et al. 2003).

Svårigheter kan uppstå om destinationer själva vill jobba med hållbarhet. Information om positiva och negativa effekter av turism behövs, gränsvärden, liksom idéer om vad som bör göras och hur (STEP 2012 a). Det kan även vara svårt att hålla budget och tidsramar utan riktlinjer och stöd. Sustainable Tourism Eco-Certification Program (STEP), med deras certifieringssystem, vill vara en hjälp på vägen till hållbarhet (STEP 2012 a). En certifiering underlättar också samarbetet mellan de olika intressenterna inom en destination, då spelreglerna blir gällande för alla (EETLS 2012).

Hållbarhetscertifiering för destinationer kräver att alla intressenter arbetar tillsammans och integrerar sina insatser för att uppfylla målen om hållbar utveckling för destinationen. Det förenklar då hållbarhetsprocessen (Ramm 2001). Besökaren har lättare att uppfatta destinationens miljöarbete som trovärdigt om alla inom området har gemensamma mål och visioner (Lagerkvist *et al.* 2003).

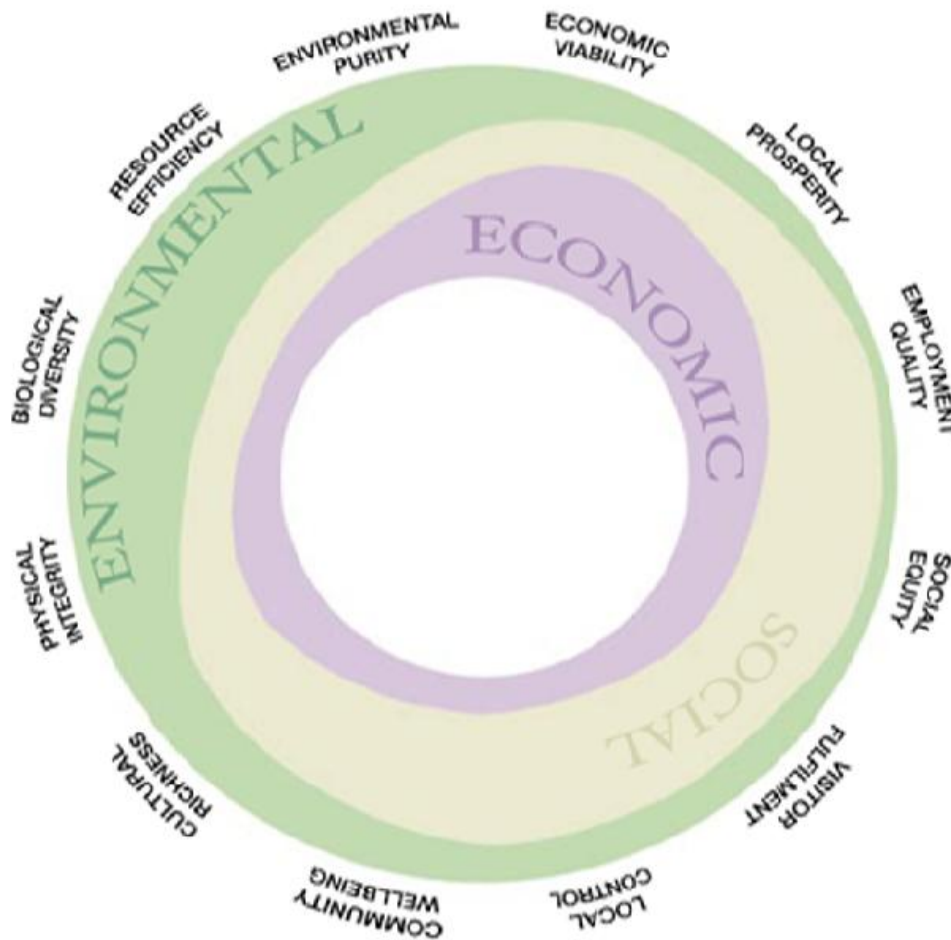
3 Kriterier för hållbar turism

Som tidigare nämnts finns det många miljömärknings- och certifieringssystem med koppling till turismindustrin, men få gäller destinationer (Destinet 2012 c). Det finns organisationer som tillhandahåller kriterier och indikatorer för hållbar turism, vilka kan användas vid skapandet av ett certifieringssystem.

3.1 United Nation World Tourism Organization (UNWTO)

UNWTO startade 1970 som World Tourism Organisation (WTO). År 2000 påbörjades ett samarbete med FN och idag arbetar de gemensamt för en hållbar turism som ska vara tillgänglig för alla (UNWTO 2011). Som följd av den tidiga starten har WTOs arbete lagt grunden för många kriterier och certifieringssystem, som därefter utarbetats (UNWTO 2011).

UNWTO har lagt fram tolv mål (se figur 2.) för en hållbar turismdestination (se Appendix 9.1 för beskrivning). I korthet innefattar de ekonomisk bärkraft, lokalt välstånd, arbetskvalitet, social rättvisa, tillgänglighet, lokalt engagemang, samhällskvalitet, kulturrikedom, landskapsbild, biologisk mångfald, resurseffektivitet och minskning av föroreningar (Ecotrans 2006).

Figur 2. Relationen mellan UNWTOs 12 mål och grundelementen i hållbar turism (UNEP / WTO 2005).

3.2 The Global Sustainable Tourism Council (GSTC)

Det finns många faktorer som kan bidra till att en destination blir mer eller mindre hållbar. För att underlätta det för dem som vill arbeta med hållbarhetsfrågor finns det kriterier som kan följas. The Global Sustainable Tourism Councils (GSTC) Global Sustainable Tourism Criteria for Destinations (se Appendix 9.2), utgör ett exempel på vad som finns att tillgå och används världen över (GSTC 2012 a). Indikatorerna och kriterierna baseras bland annat på UNWTOs indikatorer för destinationer, samt GSTCs redan satta kriterier för hotell och researrangörer (GSTC 2012 a). Ett certifieringssystem skall enligt GSTC ha uppfyllt vissa mål; visa att destinationen förvaltas på ett hållbart sätt; öka de sociala och ekonomiska fördelarna för värdsamhället och minska dess miljöpåverkan; öka fördelarna för samhällena, besökarna och kulturarvet; samt öka fördelarna för miljön (GSTC 2012 a).

GSTC har en lista med standarder (se Appendix 9.3), som stämmer in på deras kriterier (GSTC 2012 b). Dessa standarder uppfyller GSTCs mål och tar bland annat upp de nivåer som skall uppnås för certifiering. Mindre länders certifiering, som Costa Rican Tourist Board's Certification for Sustainable Tourism, innefattar endast hotell och researrangörer (GSTC 2012 b). Andra är större, som Ecotourism Australia's Ecotourism Standard, vilken inkluderar samtliga områden inom turismindustrin, det vill säga även transporter och livscykeln för produkter (CST 2012, Ecotourism Australia 2012).

3.3 Tourism Sustainability Group (TSG)

Europakommissionen tillsatte 2003 Tourism Sustainability Group (TSG) som ett initiativ för att göra europeisk turism mer hållbar (TSG 2007). Gruppen består bland annat av representanter för regeringar, turismindustrin och miljöorganisationer samt forsknings- och utbildningsorgan (TSG 2007). En rapport av TSG, Action for more sustainable European tourism, tar upp vikten av att inkludera turism i hållbar utveckling, målen för europeisk hållbar turism, tillvägagångssätt för att uppnå målen, fungerande förlopp vid samarbete mellan intressenter och länder, åtgärder på olika nivåer, samt initiativ för Europa (TSG 2007).

Målen för hållbar europeisk turism är baserade på de tolv mål för hållbar turism som UNWTO och the United Nations Environment Program (UNEP) sammanställt enligt ovan (TSG 2007). Det första målet är ekonomiskt bärkraft och står för att det ska finnas tillräckligt god ekonomi för turismindustrin och destinationen och att den ska vara konkurranskraftig under en längre period (TSG 2007). Ekonomin är också viktigt för att destinationen ska kunna erbjuda arbetstillfällen och goda arbetsförhållanden, samt för att diskriminering inte skall förekomma. Det andra målet, rättvist samhälle, beskriver hur man engagerar lokalbefolkningen i planering och förvaltning av turismen (TSG 2007). Målet redogör också för betydelsen av att skapa säkra och tillfredsställande upplevelser för alla besökande, oavsett kön, ras, religion, funktionshinder mm. Mål nummer tre tar upp miljö- och kulturskydd, som inom turismen skall minimera förbrukningen av naturresurser, föroreningar och sådant som påverkar internationell och lokal miljö destruktivt (TSG 2007). Miljö- och kulturskyddet skall öka och säkerställa kulturrikedom och mångfald, genom att bidra till deras uppskattning och bevarande.

De kriterier som TSG rekommenderar för europeiska initiativ (Appendix 9.4.) uttrycks sammanfattningsvis i sju punkter; rapportering från medlemsländer, kunskapsnätverk, kommunikation, implementering av en modell för skötsel av hållbara destinationer, pilotprojekt, forskningsprojekt, utbildningssamordning samt certifiering och benchmarking (TSG 2007).

3.4 European Ecotourism Labeling Standard (EETLS)

EETLS är ett europeiskt initiativ av the European Ecotourism Knowledge Network (ECOLNET) (ECOLNET 2012). Standarden skiljer sig från de andra då den endast innefattar ekoturismaktiviteter. Den är trots det intressant som exempel på ett Europeiskt initiativ som kan komma att utvidgas till destinationer.

Etableringen av ECOLNET möjliggjordes genom finansiering från EUs Lifelong Learning Programme (ECOLNET 2012). Projekt startades för att skapa ett nätverk för ekoturism med samordning av olika intressenter i Europa, samt för att erbjuda certifiering i form av EETLS (ECO-DESTINET Network 2009). EETLS utvecklades i samarbete med GSTC för att höja kvaliteten och öka trovärdigheten för ekoturismen i Europa (ECO-DESTINET Network 2009). Femton olika certifieringssystem analyserades för att hitta de kriterier och indikatorer som skulle passa in i europeisk ekoturism (ECO-DESTINET Network 2009).

För mätbara indikatorer tog man hjälp av GSTC och deras kriterier för hållbar turism (ECOLNET 2012). Därför är systemet uppbyggt på liknande sätt som GSTC, det vill säga utgående från deras fyra mål och 45 kriterier.

Målen är att ledningen ska visa på hållbar förvaltning, maximera de sociala och ekonomiska fördelarna för det lokala samhället, söka fördelarna för kulturarv och miljön samt minska de negativa effekterna (ECOLNET 2012).

4 Befintliga certifieringssystem för destinationer

GSTCs lista över internationellt erkända certifieringssystem innehåller standarder på destinationsnivå som fungerar globalt och som skulle kunna passa in på Norden och Sverige. De certifieringssystem som har en sådan inriktning är Earth Check och STEP. Ett försök med destinationscertifiering som redan utförts i Norden är Destination 21 i Danmark, vilken också nämns på GSTCs lista. Bærekraftig reiseliv är en norsk nysatsning inom samma kategori, vilken också utgår från GSTCs kriterier för hållbara turismdestinationer.

4.1 Earth Check

Earth Check, vars tidigare namn var The Sustainable Tourism Cooperative Research Centre (STCRC), utvecklades år 1997 av australienska staten (Earth Check 2011 b). Turismindustrin i Australien tyckte kräva ett mer omfattande mer hållbarhetsarbete och det fattades även ett märkningssystem som inriktade sig på prestationsförbättringar (Earth Check 2011 c).

För att uppnå ett prestationsbaserat tillvägagångssätt arbetar Earth Check med att förenkla hållbara sociala aktiviteter och med att ständig förbättras (Earth Check 2011 c). De har ett koncept som inkluderar hur hållbar utveckling fungerar i praktiken, med t.ex. inköp av lokala varor i första hand. De kommunicerar och ger råd till sina destinationer och vill att kunder och leverantörer engagerar sig i hållbarhetsarbetet (Earth Check 2011 c).

Earth Checks certifieringssystem för destinationer bygger på sex steg för företag och organisationer (Earth Check 2011 d). Steg 1: gör en hållbarhetspolicy samt hälsokontroll av företaget (Earth Check 2011 d). Steg 2: se hur stora koldioxidutsläppen är (Earth Check 2011 d). Börja mäta och staka ut förslag om hur man kan gå tillväga med miljö- och sociala frågor. Steg 3: se utifrån mätningresultaten vilket område som behöver återgärdas först och utforma en handlingsplan med hållbarhetsfokus (Earth Check 2011 d). Steg 4: kommunikation mellan personal och leverantörer (Earth Check 2011 d). Steg 5: verifikation av ett bra handlingsätt som tål att upprepas. Steg 6: utvärdering, övervakning och marknadsföring (Earth Check 2011 d).

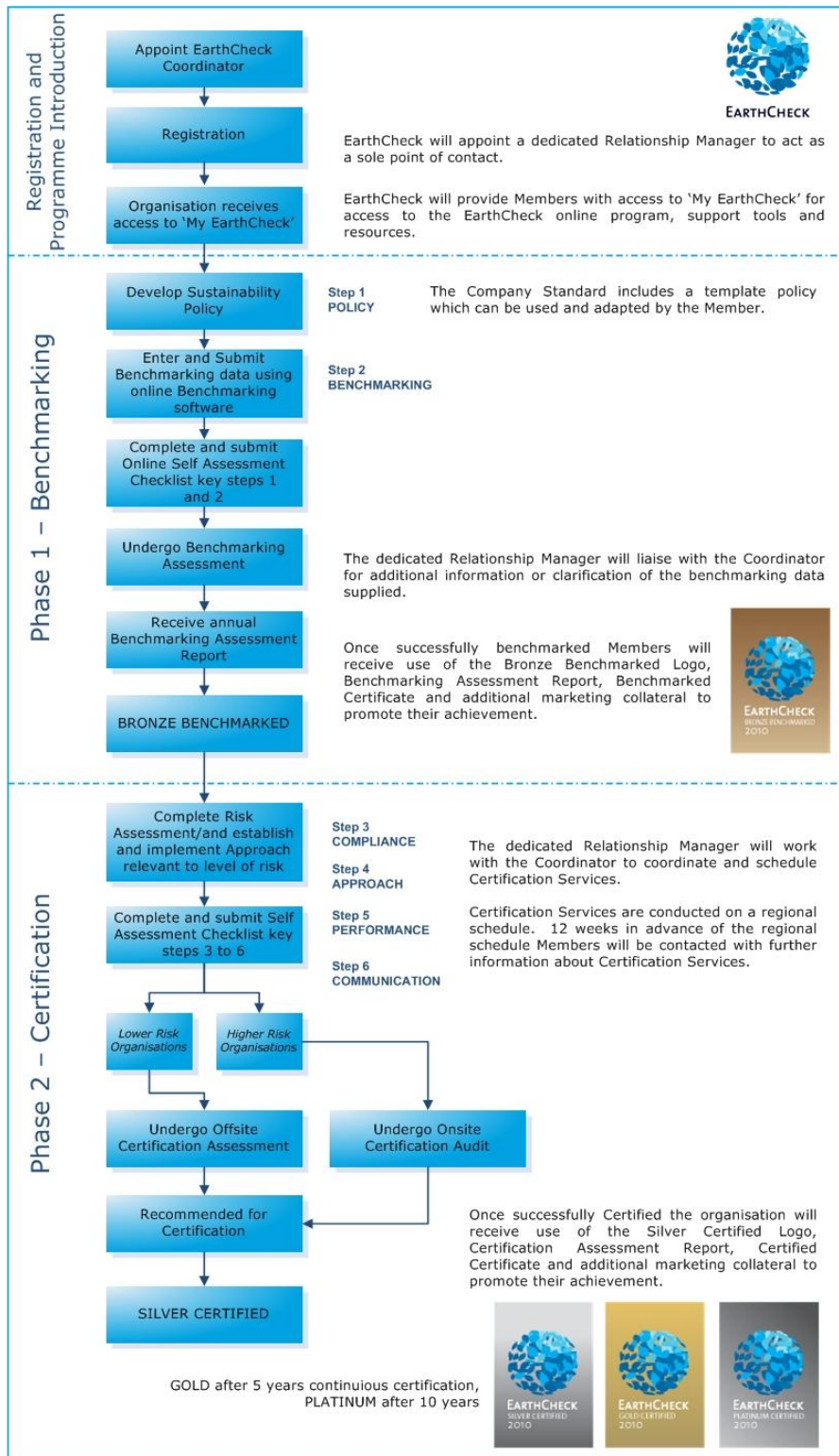
Certifieringsprocessen inleds med registrering och programintroduktion (se figur 4.), där Earth Check utser en koordinator som sköter kommunikationen med destinationen (Earth Check 2011 e). Man får också stöd via "My Earth Check", en hemsida med tips. Märkningsfasen följer då man skapar en policy, tar ut referenser på vad man vill uppnå och skickar in sina uppgifter (Earth Check 2011 e). När destinationen fått sin rapport utvärderad och har gått Earth Checks krav tillmötes blir de "Bronze benchmarked" (se figur 3) (Earth Check 2011 e).

Figur 3. Earth Checks märkningssymboler (Earth Check 2011 e).

Fas två kan då påbörjas, vilken inleds med att arbetsledaren och koordinatören utarbetar ett schema rörande de certifieringstjänster som krävs under arbetets gång (Earth Check 2011 e).

Samtidigt ska de ha gjort riskbedömning samt en checklista med önskade mål och aktiviteter (Earth Check 2011 e). När certifieringen blivit godkänd får destinationen en "Silver Certified Logo, Certification Assessment Report". Efter fem års certifiering blir det guld och efter tio år platina (Earth Check 2011 e).

Ett exempel på en destination certifierad enligt Earth Check är den tidigare nämnda destinationen Kaikoura, som 2010 blev den första destinationen i världen att erhålla utmärkelsen Gold Certified Community (Earth Check 2011 a). Samhället har bland annat investerat i valskådning för turister, som gav möjlighet till att minska energiförbrukning och avfall (Earth Check 2011 a). Det gjordes även en satsning att sortera matavfall till kompost (Earth Check 2011 a).

Figur 4. Arbetssteg och I Karta över Earth Checks certifieringsprocess (Earth Check, 2010). 2011 e).

4.2 Sustainable Tourism Eco-Certification Program (STEP)

Sustainable Tourism International har funnits sedan år 2002. De anser att en viktig del i hanteringen av en destination är att följa en hållbarhetsstandard (STEP 2012 a).

STEP har designat program för att få hållbarhetskonceptet att bli mer hanterbart och lättillgängligt (STEP 2012 b). Några program beskrivs här:

- Sustainable Destinations – Hur en ekoturismdestination kan leva upp till miljökraven och samtidigt vara med på den globala marknaden (se figur 5.) (STEP 2012 b).
- Destination Partner Program – Ska visa hur starkt åtagandet för hållbar turism är genom smarta lösningar, utbildningsresurser och marknadsfördelar, på ett kostnadseffektivt sätt (STEP 2012 b).
- Rapid Sustainable Destinations Diagnostic – På destinationsnivå görs en snabb bedömning av hållbarhetsfrågor (STEP 2012 b).
- Sustainable Tourism Standards Development – Samarbete med arbetsledningen för destinationen för att kunna utveckla lokala certifieringsprogram utifrån erkända standarder (STEP 2012 b).
- Low Carbon Tourism Planning – Planering för lägre koldioxidutsläpp på destinationsnivå (STEP 2012 b).
- Sustainability Story – Få in hållbarhet i marknadsföringen och produktlivscykeln för att öka trovärdighet och besöksantal (STEP 2012 b).
- Travelers Philanthropy – För att öka förståelsen för de problem destinationen tampas med, ger detta program möjlighet för besökare att donera och investera i lokala projekt (STEP 2012 b).
- Certified Sustainable Tourism Professionals – Hur redan certifierade destinationer fortsätter sin hållbarhetsutveckling (STEP 2012 b).
- STEP: Green Communities – Alla beslut som ledningen tar är för rese- och turistbranschens bästa i samhället under långsikt (STEP 2012 b).
- STEP: Training Workshops – Träningsprogram för de destinationer som vill få insikt i hållbar turism (STEP 2012 b).

STEP inleder sin certifieringsprocess med att tillsammans med destinationen göra en landskapsbedömning, titta på riskerna med hållbarhet och om det finns utrymme för tillväxt (STEP 2012 c). Sedan utvecklas en handlingsplan, som prioriterar de mest kritiska återgårderna först och sätter uppnåeliga mål. Man kommer att förverkliga lösningarna, följa processen och övervaka resultatet, samt utveckla planen allt eftersom (STEP 2012 c). De utgår i från destinationens behov för att se om kvalitets- och hållbarhetskrav från tredje part stämmer överens (STEP 2012 c). Anpassning och utveckling är viktigt för framtida utmaningar (STEP 2012 c).

Figur 5. STEPs fyra steg mot hållbara destinationer (STEP 2012 c).

På ö-gruppen Seychellerna används STEPs certifieringsprogram för att skapa en egen Seychelles Sustainable Tourism Label (STEP 2012 d). De vill bevara den biologiska mångfalden och säregna kulturen genom att ortens turistföretag ska inkludera hållbarhetsarbete i sin agenda (STEP 2012 d).

4.3 Destination 21

Destination 21 var ett danskt certifieringssystem som 1997 utvecklades av Danmarks Turistråd, the Outdoor Council och the Tourism Development Centre (Ramm 2001). De ville verka för en hållbar turismutveckling på danska destinationer och vid den tiden fanns inga andra system som använde sig av en process- och prestandametod (Ramm 2001).

Systemet som utgick från Agenda 21's principer för hållbarhetsutveckling, framställs som en blandning mellan ett hållbarhetsmärke för turism och ett ledningssystem för en hållbarhetsprocess inom turismindustrin (Ramm 2001). Pilotdestinationer valdes utifrån de samhällen som var intresserade och hade redogjort för sina policyer och aktiviteter. Destinationerna som användes samarbetade med Destination 21 och genom workshops och kommunikation satte de mål efter deras egna erfarenheter och destinationens utformning (Ramm 2001). De använde sig av tillvägagångssättet "bottom up", dvs. att de började smått och genom handling arbetade sig uppåt för att så småningom ändra politiska beslut (Ramm 2001). Destination 21 upprättade åtta hållbarhetsmål som indikatorerna baseras på;

1. Garantera lokalt organisationsarbete och samarbete med en gemensam strategi (Ramm 2001).
2. Öka kapaciteten för hållbar utveckling (Ramm 2001).

3. Marknadsföra Destination 21's arbete och grundidéer (Ramm 2001).
4. Natur- och kulturarv ska skötas korrekt och det ska finnas tillgängligt för allmänheten.
5. Förstärka och bygga på det genuina med den lokala kulturen (Ramm 2001).
6. Minska användningen av naturresurser och på så sätt minska föroreningar (Ramm 2001).
7. Skapa nya arbetstillfällen och använd lokal arbetskraft i första hand (Ramm 2001).
8. Gynna utvecklingen av hållbara produkter för turismbruk (Ramm 2001).

Møøn och Odsherred var de destinationer som gick genom hela certifieringsprocessen (Visit Denmark 2012). En destination som ville bli certifierad av Destination 21 började med att kartlägga sina resurser och sedan ansöka till programmet under en så kallad förkvalificeringsfas (Ramm 2001). Efter det påbörjades certifieringsprocessen då hållbarhetskraven skulle uppfyllas, och en handlingsplan skissades upp (Ramm 2001).

Destinationens arbete mot mål, dvs genomförande, utvärdering, rapportering och säkerställande av arbetsplanen, utfördes i driftsfasen (Ramm 2001). Destinationen fick då använda "Destination 21" loggan. Den tredje fasen beräknades vara i cirka tre år och det fjärde året skulle en hållbarhetsredovisning inlämnas, utifrån vilken deras framsteg och framtida utvecklingsmöjligheter kunde bedömas (Ramm 2001).

4.4 Bærekraftig reiseliv

Innovasjon Norge är en organisation som värnar om norsk industri och vill gynna Norge som turismsmål (Innovasjon Norge 1, 2012). För att Norge vill ligga steget före rörande hållbarhetsturism tog Innovasjon Norge ett beslut att påbörja projektet "Bærekraftig reiseliv" dvs. hållbar turism (Innovasjon Norge 2012 b). Arbetet med pilotdestinationer startade detta år och de räknar med att projektet skall avslutas under 2015 (Innovasjon Norge 2012 b).

De fem huvudområden som omfattas av Bærekraftig reiselivs kriterier är:

1. Politisk implementering av hållbarhetskonceptet (Innovasjon Norge 2012 b).
2. Förankring på destinationen (Innovasjon Norge 2012 b).
3. Bevaring av natur, kultur och miljö (Innovasjon Norge 2012 b).
 - 3.1. Kulturrikedom: Att värdera och utveckla samhällets kulturarv och traditioner.
 - 3.2. Landskapets fysiska och visuella tillgångar: Motverka degradering av landskapets tillgångar samt bevara och utveckla kvaliteten.
 - 3.3. Biologisk mångfald: Se till att naturområden och habitat skyddas och bevaras.
 - 3.4. Ren miljö och resurseffektivitet: Minska turismens luft-, vatten- och markföroreningar, samt minska avfall och förbrukning av icke förnybara resurser.
4. Ökning av sociala värden (Innovasjon Norge 2012 b).

- 4.1. Sociala värden och den lokala livskvaliteten: Lokalbornas livskvalitet ska bevaras med bra resurstillgångar och närhet till faciliteter etc.
 - 4.2. Engagerad lokalbefolkning och lokal styrning: Engagera och samarbeta med lokala intressenter vid planläggning, beslutstagande och utveckling av den lokala turismen.
 - 4.3. Turismanställdas arbets kvalitet: Turismjobben ska vara av bättre kvalitet, med bra löner och arbetsförhållande, samt ingen diskriminering.
 - 4.4. Upplevelsekvalitet: Se till att upplevelsen gör besökarna nöjda oavsett vilken bakgrund eller erfarenhet de har.
5. Ekonomisk bärkraft (Innovasjon Norge 2012 b).
 - 5.1. Ekonomisk bärkraft och konkurrenskraftiga turismdestinationer med lokalvärde: Fastställa bärkraften och konkurrenskraften genom att öka samhällsvärdet och det värde som besökarens uppfattning bidrar till.
 - 5.2. Ekonomisk bärkraft och konkurrenskraftiga turistföretag: I ett långtidsperspektiv fastställa bärkraften och konkurrenskraften för turistföretag.

Certifieringsprocessen delas in i fyra faser (se figur 6.). I den första fasen, som är status, kartläggs destinationen (Dietrichson 2012). Under fas två, krav, sätts absoluta kriterier för kommunen eller destinationen (Dietrichson 2012). Därefter skriver de en rapport som ska godkännas. Under dessa faser beräknas finansieringen vara lokal eller regional. Den tredje fasen, process, handlar om arbete med alla fem områden och det ska röra sig om en period av max 18 månader (Dietrichson 2012). De får då märka sig internt med "Vi er i gang". Fas fyra, certifiering, innebär en kontroll av Innovasjon Norge och ett eventuellt godkännande (Dietrichson 2012). Utmärkelsen de då får är "Hållbar destination". Destinationen måste visa på utveckling inom viktiga områden och vart tredje år ska de genomgå certifieringsarbetet igen (Dietrichson 2012). De sista faserna kan möjligtvis finansieras nationellt. Innovasjon Norge vill motivera de sökande med utmärkelser och nivåer som uppnås steg för steg (Dietrichson 2012).

Figur 6. Bærekraftig reiselivs certifieringsprocess (Workshop 2012 a).

Just nu genomförs pilotprojekt på fem norska destinationer; Vega, Trysil, Røros, Lærdal och Geilo fjellandsby (Innovasjon Norge 2012).

Vega, som står med på UNESCOs världsarvlista, vill utvecklas vidare till en turistdestination samtidigt som de vill behålla bykänslan och ses som en plats med orörd natur (Innovasjon Norge 2012). Trysil brottas med problem som en stor destination, med behov av utbyggnad och ansvar för klimat och den lokala miljön (Innovasjon Norge 2012). Røros är en av Europas äldsta städer bebyggd med timmerstugor (Innovasjon Norge 2012). De fokuserar på natur-, kultur- och miljövärden och hoppas att detta ska bättra destinationens ekonomi. Lærdal skall med hjälp av ökad säsong och fokus på föroreningar och energiförbrukning bevara kultur- och naturarven samt destinationens särprägel (Innovasjon Norge 2012). Geilo fjellandsby skall inkludera hållbarhet vid utveckling av energi och transport samt området i sig självt (Innovasjon Norge 2012).

5 Hållbar turismnäring på svenska och europeiska destinationer

5.1 Skåne

Tourism in Skåne arbetar med att marknadsföra turismen i regionen (Tourism in Skåne 2010). Att göra Skåne till den mest hållbara destinationen i Sverige är något som antas kräva mycket jobb, men vara fullt möjligt (My news desk 2011). Tourism in Skåne tror att Skåne har en stor fördel som hållbar destination, när det gäller transporten till och från turistmålet (My news desk 2011). Tågresor ligger i tiden och Skåne ligger, tack vare Öresundsbron, närmre Europa än vad andra områden i Sverige gör (My news desk 2011). För att öka Skånes dragningskraft har Tillväxtverket och Näringsliv Skåne valt att ge ekonomiskt stöd till boenden med nära till natur och researrangörer, för att öka besöken till den natursköna omgivningen (Ekoturismföreningen 2012).

Ett sätt att marknadsföra Skåne som hållbar destination kan vara att starta med de tre stora nationalparker och många natursreservat som länet har (Länsstyrelsen 2012 a, Länsstyrelsen 2012 b). EUROPARC Federation är en organisation vars vision är att skapa ett nätverk av skyddade områden i Europa, för att värna om natur och biologisk mångfald (Europarc 2012).

EUROPARC har utvecklat the European Charter for Sustainable Tourism in Protected areas (European Charter 2012). Denna certifiering kan användas som ett hjälpverktyg att, med hänsyn till miljön, lokalbefolkningen och den lokala turismnäringen, förbättra hållbar utveckling och förvaltning av turism på orten (European Charter 2012). Metodens genomförande skall leda till ökad medvetenhet och stöd till skyddade områden i Europa.

5.1.1 Intervju med Tourism in Skåne

Carla Aguirre Munõz, utvecklingschef på Tourism in Skåne, berättar att hållbarhetsarbetet för organisationen ligger i startfasen. Först ska de göra en hållbarhetsredovisning inom företaget och efter det ta fram en hållbarhetsstrategi för Skåne (Aguirre Munõz 2012). De vill motivera turismnäringen och besökarna och driva hållbarhetsfrågan framåt (Aguirre Munõz 2012).

Aguirre Munõz (2012) berättar att Tourism in Skåne primärt inte intresserade av certifiering. Istället för att bygga upp hållbarheten för en plats i taget, så vill de ta tag i hela Skåne. Alla ska ha en gemensam grund att stå på, med samma nivå (Aguirre Munõz 2012). Det ska vara en utvecklingsplattform. Betalningsmedel krävs för att genomföra satsningar, samt engagemang från näringsidkare (Aguirre Munõz 2012). Tourism in Skåne vill inte ha en märkning, men en klagörande handlingsplan. (Aguirre Munõz 2012)

Tourism in Skåne vill jobba med hållbarhetsfrågan enligt Hållbar Besöksnäring strategi (Aguirre Munõz 2012). Den går ut på att utveckla ett samordnat kvalitets- och hållbarhetssystem för hela Sveriges besöksnäring (Hållbar Besöksnäring 2012). Hållbar Besöksnäring har startat ett projekt där pilotdestinationerna inkluderar Väst Sverige, Småland, Västmanland-Sörmland och Jämtland-Härjedalen (Hållbar Besöksnäring 2012). Målet med projektet är att få besökare att välja upplevelser som de vill ha på ett enkelt sätt, att hjälpa företag att förbättra sig, att hjälpa till med att få ut destinationerna på den internationella marknaden, samt att gynna besöksnäringen för en hållbar utveckling (Hållbar Besöksnäring 2012).

Hållbar Besöksnäringens arbete är i enhetlighet med VisitScotlands arbete, vilket startade 1985 och har åstadkommit flertalet positiva förändringar för Scotlands besöksnäring (Hållbar Besöksnäring 2012).

5.2 Söderslätt

Destination Söderslätt i Skåne, mest känt för sina stränder, bestämde sig i början av 1990-talet för att söka öka inkomsten från turismen och locka sina besökare att stanna lite längre och se lite mer (DestiLink 2008). Söderslätt består av kommunerna Svedala, Skurup, Trelleborg och Vellinge (DestiLink 2008).

I ett projekt med Internationella Miljöinstitutet i Lund gjordes en granskning av destinationens potential och behov utreddes (DestiLink 2008). Resultatet visade att de traditionella inkomstkällorna som jordbruk hade minskat och att ortsbefolkningen var intresserad av att börja med hållbar turism (DestiLink 2008). Söderslätt har valt att satsa på mobilitetsfrågor med mer cykel- och vandringsleder. Vidare främjas utvecklingen av lokala produkter och tjänster genom märkningssystemet "Söderslättsmärkt", på lokalt producerade varor, samt ett e-handelssystem (DestiLink 2008). Samarbetet mellan kommunerna har gått bra, andelen turismprodukter och aktiviteter har växt. De lokala värdena och tillgångarna har framhävt och är nu mer varierade (DestiLink 2008).

5.3 Västra Götaland

Västra Götaland är med i the Network of European Region for a Sustainable and Competitive Tourism (NECSTouR) (Necstour 2012). NECSTouR vill ha ett gemensamt regionalt utvecklingsprogram och mer forskning om hållbar och konkurrenskraftig turism (Necstour 2012). Nätverket inkluderar 28 olika destinationer i Europa och de jobbar för att:

1. Öka kunskap.
2. Stärka ett samarbete om aktiviteter.
3. Öka expertisen.
4. Öka synligheten.
5. Säkerställa samarbetet (Necstour 2012).

5.4 Centre for Responsible Travel (CREST)

CREST projektet varade mellan 2006 och 2008 (CREST 2008). Det involverade alla intressenter och hade som mål att hitta verktyg för gemensamma problem destinationer emellan (CREST 2008). De destinationer som är med i CREST har betydande naturvärden, inom eller nära området, som kan förstöras eller försvinna vid överexploatering. De medverkande var nordiska områden. Länsstyrelsen för Västra Götaland och organisationen "Håll Sverige rent" bidrog bland annat med Kosteröarna (CREST 2008). De ville behålla den yngre lokalbefolkningen och stärka sin ekonomi.

Projektet ledde till ett samarbete mellan Koster och norska orten Ytre Hvaler (Kosterhavet 2012). De bildade tillsammans nationalparken Kosterhavet. Syftet med parken är att bevara det speciella och artrika havs- och skärgårdsområdet (Kosterhavet 2012). Kosterhavet skapar intresse för det gemensamma kulturarvet (Kosterhavet 2012). Entreprenörerna har utvecklat sina turismverksamheter på ett hållbart sätt (Kosterhavet 2012).

5.5 European Destinations of Excellence (EDEN)

EDEN har utformat ett hållbarhetsprogram som bygger på årliga tävlingar inom länderna i Europa, de destinationer som vinner är bäst i sitt land, det året (Eden 2011 a). De områden som får utmärkelsen ska vara intresserade av social, kulturell och miljömässig hållbarhet (Eden 2011 a). Eden vill hjälpa destinationerna att minska besöksstrycket under högsäsong och få besökarna att uppleva turistmålen året om (Eden 2011 a). Vinnarna uppmärksammas för deras värden, biologisk mångfald och likhet med de andra destinationerna (Eden 2011 a).

Det är olika teman varje år, för vad destinationerna ska ha gemensamt (Eden 2011 b). Temat 2011 var Turism och Återanvändning av fysiska områden (Eden 2011 b). En av vinnarna var The Great Western Greenway från Irland (Eden 2011 b). Där hjälpte EDEN till att bygga upp det gamla järnvägshotellet och motiverade lokalbefolkningen till att renovera Mulranny gångbron och vandringsleder till tre närliggande Natura 2000 områden (Eden 2011 b).

6 Nordiskt certifieringssystem

I mars år 2000 tog Nordiska ministerrådet ett beslut om en nordisk utredning rörande hållbar turism (Nordiska Ministerrådet 2001). En arbetsgrupp, The Tourism Ad Hoc Working Group, bildades för ändamålet (Nordiska Ministerrådet 2001). De kom fram till att den bästa strategin var att involvera många intressenter och få dem att samarbeta. Bristande var dock redogörelsen för hur intressenter involveras och vilket resultat det då skulle få (Nordiska Ministerrådet 2001). Mindre områden i Norden, som öar etcetera, var mer mottagliga för att skapa ett destinationsbaserat system för hållbar turism (Nordiska Ministerrådet 2001). Detta på grund av att hållbarheten kommer att skilja dem från mängden med turistmål och på så sätt attrahera fler besökare. Slutsatsen var att de nordiska länderna var i olika faser i arbetet med hållbar turism och att de hade olika turismprodukter att erbjuda, vilket skulle göra det svårt att utforma en gemensam strategi (Nordiska Ministerrådet 2001). Men de var optimistiska inför framtiden och den möjliga chansen för nordisk turism att gå i framkanten (Nordiska Ministerrådet 2001).

De nordiska länderna har sedan år 1989 ett samarbete rörande miljömärkningen Svanen (Svanen 2012). I Norden utgör nationalparker en stor del av naturmarkerna, men även andra naturområden behöver skötas och skyddas för att ge en grund för den framtida biologiska mångfalden (Norden 2012). Under inledningen av 2012 uttryckte Nordiska ministerrådet önskemål om att utreda hur ett gemensamt nordiskt certifieringssystem för turismdestinationer skulle kunna se ut (Gíslason och Krantz 2012.).

6.1 Workshop – "Hållbarhetscertifiering av turistdestinationer"

Workshopen ägde rum i Stockholm. Under en dag träffades intressenter från Norden för att diskutera möjligheter och förutsättningar för ett eventuell nordiskt certifieringssystem av turismdestinationer. Initiativtagare var Stefán Gíslason, på uppdrag av Nordiska ministerrådet (Gíslason 2012). Som underlag för workshopen han tillsammans med Venus Krantz författat en rapport, där det rekommenderades att de nordiska länderna skulle utveckla ett eget system för hållbara turismdestinationer (Gíslason 2012). Syftet med workshopen var att lägga en grund med fler intressenter och dela kunskap om likande projekt och studier (Gíslason 2012).

Medverkande var:

Björn-Erik Lönn (Svanen), Christina Rådelius (Tillväxtverket), Dan Backman (Ålands Landskapsregering), Herbert Hamele (ECOTRANS), Ingunn Sørnes (Innovasjon Norge), Maria Gunnleivsdóttir Hansen (EPA Färöarna), Mikael Backman (IIIEE), Nanna Balsby (NB Tourism), Stefán Gíslason (Environice), Theódóra Matthíasdóttir (Snæfellsnes, Island), Ulf Eklund (Åland tourism), Ulrika Karlsson (EPA Sverige) och Venus Krantz (Environice/ Lunds Universitet) (Gíslason 2012).

Destinationen Snæfellsnes på Island, certifierade enligt Earth Check, upplever att kommunikation och förståelse för annorlunda förhållanden kan vara ett problem (Work shop 2012 a). Eftersom Snæfellsnes ville utveckla sitt hållbarhetsarbete redan år 2003, fanns det inte så många system att vända sig till, därför blev det Earth Check som har gett dem många fördelar genom åren (Work shop 2012 a). Men enligt Theódóra Matthíasdóttir skulle de idag ansluta sig till ett nordiskt certifieringssystem om ett sådant var tillgängligt.

Herbert Hamele anser att nordisk certifiering kan fungera men det måste vara jämförbart med de internationella. Kriterier kan tas från redan existerande system, inom och utanför EU, men att indikatorer kan skapas med avseende på Nordens behov (Work shop 2012 b). Om ett destinationscertifieringssystem för Nordens villkor ska skapas bör arbetet inledas med att bestämma till vem man ska vända sig till (Work shop 2012 c). Svanens koordinator, Björn-Erik Lönn, kan se att Svanen skulle kunna ha en rådgivningsroll i starten.

Workshopens samlade resultat var att merparten av intressenterna uttryckte sig positiva till ett gemensamt certifieringssystem (Gíslason 2012). De medverkande ansåg att redan existerande system inte är tillräckliga och att ett sådant här initiativ kan stärka Nordens bild av att ligga i framkant på hållbarutvecklingen (Gíslason 2012).

7 Diskussion

Detta arbete har analyserat omständigheterna kring att starta ett certifieringssystem för hållbara turismdestinationer inom Norden. Utifrån denna analys är det författarens uppfattning att ett certifieringssystem för samtliga nordiska medlemmar är möjligt.

Tourism in Skåne har inte för avsikt att gå in för något certifieringssystem, utan väljer istället arbeta brett för att få samtliga orter och platser upp till någon slags grundnivå i sitt kvalitets- och hållbarhetsarbete. Detta beslut låter klokt till att börja med, då regionens arbete nyligen har inletts. Men om Skåne vill ligga i framkant bland Sveriges destinationer, med målet att bli den mest hållbara av alla, så ska det nog mer till. Västra Götaland har redan deltagit i flertalet projekt. Många destinationer i det området har förbättrat den lokala ekonomin, kulturvärdet och gjort förebyggande åtgärder för miljön.

Föreslagsvis kan de använda sig av samma taktik som Innovasjon Norge har gjort, nämligen att utveckla ett eget system med utgångspunkt från de tolv essentiella målen från UNWTO och GSTCs kriterier och indikatorer. I Norge valde man plocka ut de bitar som de tyckte var mest relevanta och skapade ett system utifrån sina egna förutsättningar. Detta skulle Skåne också kunna göra efter att grunden har lagts. Den första utformningen skulle kunna vara en lättare variant och allt eftersom kunde certifieringssystemet avancera, tills det blir så fullkomligt det nu kan bli med avseende på turismaktiviteter.

Samarbetet med Svanen i Norden har pågått länge och det är en väletablerad märkning i företagsvärlden. Detta stärker förutsättningen för framgång, om de nordiska länderna även går samman om ett certifieringssystem för turismdestinationer. Ett nordiskt system som utgår ifrån de förutsättningar som de nordiska länderna har, i fråga om klimat, naturresurser och kultur, vore en klar fördel. Liknande destinationer från de olika nordiska länderna kan då stödja och lära av varandra på vägen genom certifieringsprocessen.

För att turismdestinationer ska bli hållbara krävs ett engagemang från alla intressenter. De flesta företag och organisationer påverkas av turismindustrin och att få en "hållbarhetsstämpel" på sin destination kan skilja dem från mängden. Om det finns ett nordiskt system kan det främja de nordiska länderna, genom att internationella besökare lockas hit av ett välgenomfört och oberoende verifierat hållbarhetsarbete. Trovärdigheten ökar om samma märkning används i alla de nordiska länderna.

Komplikationer kan uppkomma om t.ex. Sverige skulle använda sig av ett globalt system. Vid kommunikation med certifieringsföretaget, kan missförstånd lätt uppstå på grund av exempelvis tidsskillnader. Sådana problem som beskrivs i exemplet rörande Island och Earth Check, minimeras med ett nordiskt system.

Det finns inte många certifieringssystem för hållbara turismdestinationer. De som finns har gjorts utifrån UNWTO och GSTCs riktlinjer och kriterier. Bærekraftig reiseliv från Innovasjon Norge har chans att lyckas och kanske kan de andra nordiska länderna ansluta sig till det projektet om det blir framgångsrikt.

Därför är författarens rekommendationer att övriga nordiska länder påbörjar förebyggande åtgärder, bland annat med att kartlägga destinationer med potential. Så att även de är redo med pilotdestinationer i händelse av ett framtida Nordiskt certifieringssystem baserat på norska erfarenheter.

Tack till...

Tack till min handledare Mikael Backman, IIIIEE, för tillhandahållande av information och hjälp.

Tack till Stefán Gíslason, Environice, som anordnade workshopen, vilken gav mycket information.

Tack till Carla Aguirre Muñoz, Tourism in Skåne, för att du tog tid.

Slutligen tack till Linda Roslund, Lotta Nilbecker och Frida Simonsson för korrekturläsning av arbetet.

8 Referenser

- Aguirre Munõz, C. Utvecklingschef på Tourism in Skåne. Intervju 2012-11-28.
- Albertsdóttir, E. 2009. "Förödelse i turisternas spår".
[http://www.ne.se/static/utskick/nyhetsbrev/resources/09v24_prosp_rep3.jsp?login=yes].
2009-06-26. Hämtad: 2012-10-22.
- Brundtland G. H., 1987. "World Commission on Environment and Development".
[http://www.regjeringen.no/upload/SMK/Vedlegg/Taler%20og%20artikler%20av%20tidligere%20statsministre/Gro%20Harlem%20Brundtland/1987/Address_at_Eighth_WCED_Meeting.pdf]
- CST, 2012. "Sustainable Tourism CST: Certification for Sustainable Tourism in Costa Rica".
[<http://www.turismo-sostenible.co.cr/en/>]. 2012-09-20. Hämtad: 2012-10-11.
- CREST, 2008. "CREST, VERKTYGSLÅDA - med rekommenderade åtgärder för att utveckla en hållbar turismdestination".
[http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/kosterhavet/SiteCollectionDocuments/sv/publikationer/CREST_Verktyslada_Svensk_andrad.pdf]
- DestiLink, 2008. "Branding for Sustainability -A case study of the Söderslätt region in Sweden".
[http://www.destilink.net/fileadmin/GoodPracticeExamples/Branding_Soderslatt.pdf].
- Destinet, 2012 a. "DestiNet - Knowledge Networking Portal for Sustainable & Responsible Tourism ". [<http://destinet.eu/News/guide-through-the-label-jungle-now-in-english>]. 2012-04-03. Hämtad: 2012-10-11.
- Destinet, 2012 b. "DestiNet - Knowledge Networking Portal for Sustainable & Responsible Tourism ". [<http://destinet.eu/who-who/destinations>]. 2012-10-10. Hämtad: 2012-09-20.
- Destinet, 2012 c. "DestiNet - Knowledge Networking Portal for Sustainable & Responsible Tourism ".
[http://destinet.eu/search_html?query%3Auf8%3Astring=certification+system&languages=en&releasedate_range=min&releasedate=&Naaya_Contact=on&Naaya_News=on&Naaya_Story=on&Naaya_Media_File=on&Naaya_Document=on&Naaya_Pointer=on&Naaya_URL=on&Naaya_Event=on&Naaya_File=on&Naaya_GeoPoint=on&Naaya_Folder=on&Naaya_Publication=on&Naaya_Blob_File=on&Naaya_Mega_Survey=on&sort_order=&sort_by=]. 2012.
Hämtad: 2012-10-23
- Dietrichson, J., 2012-07-07. "Bærekraftige destinasjoner – Kriterier og indikatorer"
- Earth Check, 2010. "EarthCheck program process map".
[http://www.earthcheck.org/media/45609/ec_program_-_process_map_feb10.jpg]
- Earth Check, 2011 a. "Case Study Kaikoura District Council, New Zealand". [http://www.earthcheck.org/media/2485/cs13_kaikoura_case_study.pdf]
- Earth Check, 2011 b. "Who is earth Check?". [<http://www.earthcheck.org/company.aspx>].
2011. Hämtad: 2012-10-26.

- Earth Check, 2011 c. "Supporting local communities".
[<http://www.earthcheck.org/media/7978/FS10%20-%20Sustainable%20Communities.pdf>]
- Earth Check, 2011 d. "Six steps to sustainable tourism practices".
[<http://www.earthcheck.org/process.aspx>]. 2011. Hämtad: 2012-09-17.
- Earth Check, 2011 e. "Certification Process".
[http://www.earthcheck.org/media/45609/ec_program_-_process_map_feb10.jpg]
- Eden, 2011 a. "What is EDEN?".
[http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/eden/what-is-eden/index_en.htm]. 2011-10-17. Hämtad: 2012-12-05.
- Eden, 2011 b. "EDEN - Discover Europe's hidden treasures. Tourism and Regeneration of Physical Sites"[http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/eden/pdf/what-is-eden/eden_brochure_2011_en.pdf].
- Ecotourism Australia, 2012. "Inspiring environmentally sustainable and culturally responsible tourism". [<http://www.ecotourism.org.au/aboutea.asp>]. 2012. Hämtad: 2012-10-11.
- Ecotourism Ireland, 2012. "The Journey from Tourism to Ecotourism".
[<http://www.ecotourismireland.ie/ecotourism/the-journey/>] 2012. Hämtad: 2012-09-20.
- ECOLNET, 2012. "The European Ecotourism Labelling Standard". [<http://www.ecotourism-network.eu/en-ecotourism-standard/en-the-euro-eco-label-stand>]. 2012. Hämtad: 2012-09-18.
- ECO-DESTINET Network, 2009. ECO-DESTINET Network, 2009. "The European Ecotourism Labelling Standard – EETLS"
[http://www.ecoroute.eu/themedia/File/EETLS_Blueprint_Draft_Final.pdf]
- Ecotrans, 2006. "Making Tourism More Sustainable -Helpful instruments and practice examples in Europa -12 aims, Instruments, Exemplary destinations, New information portal & conclusions". [http://www.ecotrans.org/docs/1_hamele_Yunis_intro_aims.pdf]
- Ekoturismföreningen, 2012. "Ett hållbart Skåne med mer ekoturism".
[<http://www.ekoturism.org/nyheter/detalj.asp?ID=663>]. 2012-02-10. Hämtad: 2012-10-11.
- European Charter, 2012. "The European Charter for Sustainable Tourism".
[<http://www.europarc.org/what-we-do/european-charter-for/>]. 2012. Hämtad: 2012-12-04.
- Europarc, 2012. "Our strategy". [<http://www.europarc.org/what-we-do/our-strategy/>]. 2012. Hämtad: 2012-12-04.
- Gíslason, S., 2012. "Workshop report"
- Gíslason, S. och Krantz, V., 2012. "Hållbarhetscertifiering av turistdestinationer. Utredning av möjligheter i en nordisk kontext: Befintliga standarder eller ett nytt nordiskt system?"
- GSTC, 2012 a. "Global Sustainable Tourism Criteria for Destinations".
[<http://www.gstccouncil.org/sustainable-tourism-gstc-criteria/criteria-for-destinations.html>]. 2012. Hämtad: 2012-09-29.

- GSTC, 2012 b. "Recognized Standards". [<http://www.gstcouncil.org/sustainable-tourism-gstc-criteria/gstc-recognized-standards.html>]. 2012. Hämtad: 2012-09-29.
- Honey, M., 2001. Abigail Rome Institute for Policy Studies. "Protecting Paradise: Certification Programs for Sustainable Tourism and Ecotourism" Appendix 1: Mohonk Agreement: Proposal for an International Certification Program for Sustainable Tourism and Ecotourism. [http://vidasilvestre.org.uy/wp-content/uploads/2012/08/Protecting-Paradise_Certification-Programs-for-Sustainable-Tourism-and-Ecototourism_Institute-for-Policy-Studies.pdf]
- Hållbar Besöksnäring, 2012. "Hållbar besöksnäring". [<http://www.hallbarbesoksnaring.com>]. 2012. Hämtad: 2012-12-02.
- Innovasjon Norge, 2012 a. "Innovasjon Norge". [<http://www.innovasjonnorge.no/Om-Oss/>] 2012. Hämtad: 2012-10-31.
- Innovasjon Norge, 2012 b. "Bærekraftig reiseliv". [<http://www.innovasjonnorge.no/Reiseliv/Barekraftig-reiseliv-i-teori-og-praksis/>]. 2012. Hämtad: 2012-09-18.
- Kosterhavet, 2012. "Kosterhavet & Ytre Hvaler nasjonalparker - Vårt gemensamma/felles arv". [<http://projecktwebbar.lansstyrelsen.se/kosterhavet/SiteCollectionDocuments/sv/Samarbete%20med%20Ytre%20Hvaler/Vart%20gemensamma%20arv-slutrapport.pdf>].
- Lagerkvist, S., Danielsson, M. och Säll, B., 2003. "Miljöarbete i svensk turistnäring". ETOUR.
- Länsstyrelsen, 2012 a. "Naturreservat". [<http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/djur-och-natur/skyddad-natur/naturreservat/Pages/naturreservat.aspx>] 2012. Hämtad: 2012-12-04.
- Länsstyrelsen, 2012 b. "Nationalparken". [http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/djur-och-natur/skyddad-natur/nationalparker/Pages/_index.aspx] 2012. Hämtad: 2012-12-04.
- My news desk, 2011. "Pressmedelande". [<http://www.mynewsdesk.com/se/pressroom/tourisminskane/pressrelease/view/skaane-ska-bli-sveriges-mest-haallbara-resmaal-aenglamark-2-0-675767>]. 2011. Hämtad: 2012-10-11.
- Naturens Bästa, 2004. "Detta är Naturens Bästa". [<http://www.naturensbasta.se/nb/index.asp>]. 2004. Hämtad: 2012-10-05.
- Necstour, 2012. "The network". [<http://www.necstour.eu/necstour/necstour.page>]. 2012. Hämtad: 2012-12-03.
- Newsome D., Susan A. Moore, och Ross K. Dowling. 2002. "Natural Area Tourism – Ecology, Impacts and Management". Storbritannien: Cromwell Press Group.
- Norden, 2012. "Natur och miljö". [<http://www.norden.org/sv/fakta-om-norden/natur-och-miljoe>]. 2012. Hämtad: 2012-10-09.
- Nordiska Ministerrådet, 2001. "Towards a sustainable Nordic tourism". Köpenhamn: Ekspressen Tryk & Kopicenter.

- Ramm, N., 2001. "DESTINATION 21, Introduktion to: a labelling scheme for tourist destinations with sustainable development". [http://www.cic-wildlife.org/uploads/media/Dest.21_-_a_labeling_scheme_for_tourist_2001_eng.pdf]
- STEP, 2012 a. "Sustainable tourism standards development". [<http://sustainabletravelinternational.org/program/sustainable-tourism-standards/>]. Hämtad: 2012-10-29.
- STEP, 2012 b. "We offer destinations next-generation strategic solutions". [<http://sustainabletravelinternational.org/tourism-solutions-overview/for-destinations/>]. Hämtad: 2012-09-18.
- STEP, 2012 c. "Sustainable Destinations". [<http://sustainabletravelinternational.org/programs/sustainable-destinations/>]. 2012. Hämtad: 2012-09-20.
- STEP, 2012 d. "Seychelles Sustainable Tourism Label". [<http://sustainabletravelinternational.org/project/seychelles-sustainable-tourism-label/>]. 2012. Hämtad: 2012-10-29.
- Svanen, 2012. "Allt du behöver veta om Svanen och EU Ecolable". [<http://www.svanen.se/>]. 2012. Hämtad: 2012-10-11.
- Svenska Ekoturismföreningen, 2001. Svenska Ekoturismföreningen, 2001. "En svensk ekoturismmärkning till FN:s Ekoturismår 2002. En förstudie kring förutsättningar, möjligheter och utmaningar.". [http://www.ekoturism.org/illustrationer/fil_20041030175921.pdf]
- Tourism in Skåne, 2010. "Vi får fler att välja Skåne". [<http://tourisminskane.skane.com/>]. 2010. Hämtad: 2012-10-11.
- TSG, 2007. "Action for more sustainable European tourism". [http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/files/docs/tsg/tsg_final_report_en.pdf]
- UNEP / WTO, 2005. "MAKING TOURISM MORE SUSTAINABLE - A Guide for Policy Makers"
- UNWTO, 2011. "About UNWTO". [<http://dtxqtq4w60xqpw.cloudfront.net/sites/all/files/docpdf/aboutunwto.pdf>]
- UNWTO, 2012 a. "Press Release". [<http://media.unwto.org/en/press-release/2012-03-05/one-billion-tourists-key-creating-jobs-and-stimulating-economy-unwto-secret>]. 2012-03-06. Hämtad: 2012-10-25.
- UNWTO, 2012 b. "Destination Management". [<http://destination.unwto.org/en/content/conceptual-framework-0>]. 2012. Hämtad: 2013-01-20.
- Visit Denmark, 2012. "Clean environment". [<http://www.visit-denmark.dk/uk/en-gb/menu/turist/inspiration/aktivferie/natur/clean-environment.htm#>]. 2012. Hämtad: 2012-10-30.
- Workshop, 2012 a. Work shop: "Sustainability Certification of Tourist Destinations", 2012-09-11, Stockholm.

- Workshop, 2012 b. Workshop:” Sustainability Certification of Tourist Destinations”, 2012-09-11, Stockholm, Theódóra Matthíasdóttirs redovisning.
- Workshop, 2012 c. Workshop:” Sustainability Certification of Tourist Destinations”, 2012-09-11, Stockholm, Herbert Hameles redovisning.
- Workshop, 2012 d. Workshop:” Sustainability Certification of Tourist Destinations”, 2012-09-11, Stockholm, Björn-Erik Lönnis redovisning.

9 Appendix

9.1 UNWTOs och UNEPs 12 mål för hållbar turism:

1. ECONOMIC VIABILITY

To ensure the viability and competitiveness of tourism destinations and enterprises, so that they are able to continue to prosper and deliver benefits in the long term.

2. LOCAL PROSPERITY

To maximize the contribution of tourism to the prosperity of the host destination, including the proportion of visitor spending that is retained locally.

3. EMPLOYMENT QUALITY

To strengthen the number and quality of local jobs created and supported by tourism, including the level of pay, conditions of service and availability to all without discrimination by gender, race, disability or in other ways.

4. SOCIAL EQUITY

To seek a widespread distribution of economic and social benefits from tourism throughout the recipient community, including improving opportunities, income and services available to the poor.

5. VISITOR FULFILMENT

To provide a safe, satisfying and fulfilling experience for visitors, available to all without discrimination by gender, race, disability or in other ways.

6. LOCAL CONTROL

To engage and empower local communities in planning and decision making about the management and future development of tourism in their area, in consultation with other stakeholders.

7. COMMUNITY WELLBEING

To maintain and strengthen the quality of life in local communities, including social structures and access to resources, amenities and life support systems, avoiding any form of social

degradation or exploitation.

8. CULTURAL RICHNESS

To respect and enhance the historic heritage, authentic culture, traditions and distinctiveness of host communities.

9. PHYSICAL INTEGRITY

To maintain and enhance the quality of landscapes, both urban and rural, and avoid the physical and visual degradation of the environment

10. BIOLOGICAL DIVERSITY

To support the conservation of natural areas, habitats and wildlife, and minimize damage to them.

11. RESOURCE EFFICIENCY

To minimize the use of scarce and non-renewable resources in the development and operation of tourism facilities and services.

12. ENVIRONMENTAL PURITY

To minimize the pollution of air, water and land and the generation of waste by tourism enterprises and visitors.

(Ecotrans 2006)

9.2 The Global Sustainable Tourism Council (GSTC)'s Global Sustainable Tourism Criteria for Destinations:

A. DEMONSTRATE SUSTAINABLE DESTINATION MANAGEMENT
<p>A1 Sustainable tourism strategy</p> <p>The destination has established and is implementing a multi-year sustainable tourism strategy that is publicly available, suited to its scale, and that considers environmental, sociocultural, quality, health and safety issues, including cumulative impacts.</p>
<p>A2 Tourism management organization</p> <p>The destination has a functioning organization responsible for a coordinated approach to sustainable tourism with involvement by the tourism sector, local government and community stakeholders with assigned responsibilities to accountable parties for managing environmental, socio-cultural, and sustainable tourism issues.</p>

<p>A3 Sustainable tourism monitoring</p> <p>The destination has a program to monitor, publicly report and support response to the cumulative environmental, socio-cultural, and sustainable tourism issues at the destination level.</p>
<p>A4 Tourism seasonality management</p> <p>The destination has programs designed to reduce the effects of seasonal variability of tourism where appropriate, while recognizing the ecological and cultural impacts of such programs.</p>
<p>A5 Climate change adaptation</p> <p>The destination has a program to identify risks associated with climate change and to encourage adaptation in development, siting, design and management that will contribute to the sustainability and robustness of the destination in the face of potential changes</p>
<p>A6 Inventory of attraction sites</p> <p>The destination has an ongoing process to identify its key tourism assets and attractions, as well as the key potential impacts (positive and negative) on them.</p>
<p>A7 Design and Construction</p> <p>The destination has planning requirements and laws related to planning, siting, design, construction, materials, renovation, demolition and impact assessment to protect natural and cultural heritage.</p>
<p>A8 Site accessibility</p> <p>Key tourist attraction sites with infrastructure and facilities in the destination, including accommodations, food & beverage facilities, as well as means of transportation to the site, are accessible to persons with special needs, where appropriate; all legal requirements regarding access are met.</p>
<p>A9 Local property rights</p> <p>Property acquisitions are legal, comply with local communal and indigenous rights, including their free, prior and informed consent, and do not require involuntary resettlement.</p>
<p>A10 Tourist satisfaction monitoring</p> <p>The destination has a program and policy to measure and report on tourist satisfaction, perceptions, behaviors and concerns.</p>
<p>A11 Private sector sustainability</p> <p>The tourism sector in the destination has implemented specific sustainable tourism policies</p>

<p>or credible certification programs and quality assurance programs.</p>
<p>A12 Tourist safety and security</p> <p>The destination has a program in place to combat tourism-related crime, safety and health hazards.</p>
<p>A13 Crisis preparedness</p> <p>The destination has established and provided resources for a crisis preparedness plan that is available to tourists and tourism enterprises and organizations, and the local communities.</p>
<p>A14 Marketing for sustainable tourism</p> <p>The destination has a program to develop and promote sustainable products and services compatible with its ecological, social, and cultural circumstances.</p>
<p>A15 Promotional materials</p> <p>Promotional materials are accurate and complete with regard to the destination and its products and services, including sustainability claims. They do not promise more than is being delivered.</p>
<p>B. MAXIMIZE SOCIAL AND ECONOMIC BENEFITS TO THE HOST COMMUNITY AND MINIMIZE NEGATIVE IMPACTS</p>
<p>B1 Economic Benefit</p> <p>The economic contribution of tourism to the destination's economy is monitored and publicly reported.</p>
<p>B2 Local career opportunities</p> <p>The destination provides fair and equal employment opportunities and training for women, youth, minorities, and other vulnerable populations in tourism, including paying a fair wage and providing training in management positions, while restraining child labor.</p>
<p>B3 Public participation</p> <p>The destination has a program to encourage and facilitate public participation in tourism planning and decision-making on an ongoing basis.</p>
<p>B4 Local satisfaction</p> <p>Communities' aspirations, concerns, and satisfaction with tourism are regularly monitored and publicly reported by the destination.</p>

<p>B5 Local access</p> <p>The destination protects local access to natural, historical, archaeological, religious, spiritual and cultural sites and attractions, including land and aquatic resource use, rights-of-way, transport and housing.</p>
<p>B6 Tourism awareness</p> <p>Tourism awareness programs are regularly offered for residents of the destination.</p>
<p>B7 Preventing exploitation</p> <p>The destination has implemented a policy against commercial, sexual or any other form of exploitation and harassment, particularly of children, adolescents, women and minorities</p>
<p>B8 Local community support</p> <p>Tourism sector and all stakeholders are actively involved in developing and supporting adequate community and infrastructure development initiatives.</p>
<p>B9 Fair trade Principles</p> <p>The destination has a program in place to support local small entrepreneurs and promote local sustainable products and services and fair-trade principles that are based on the area’s nature, history and culture (including food and beverages, crafts, performance arts, agricultural products, etc.).</p>
<p>B10 Tourism enterprise performance</p> <p>The destination has programs to support economic sustainability in small and medium sized tourism-related enterprises.</p>
<p>C. MAXIMIZE BENEFITS TO COMMUNITIES, VISITORS AND CULTURAL HERITAGE, AND MINIMIZE NEGATIVE IMPACTS</p>
<p>C1 Attraction protection</p> <p>The destination has a policy and program to conserve key cultural and natural tourist attractions to ensure that landscapes, ecosystems and habitats are identified. Threats to them are identified and assessed, and access and use is managed to be sustainable.</p>
<p>C2 Visitor management plans</p> <p>The destination has a visitor management plan for key attraction sites including measures to preserve and protect key natural and cultural assets.</p>
<p>C3 Visitor behavior and interpretation in sensitive sites</p> <p>The destination has developed guidelines for interpretation and codes of behavior for visits to culturally or ecologically sensitive sites, in order to minimize visitor impact and maximize</p>

<p>enjoyment.</p>
<p>C4 Cultural heritage protection</p> <p>Historical and archaeological artifacts are not sold, traded or displayed, except as permitted by local to international law.</p>
<p>C5 Site interpretation</p> <p>Information about and interpretation of the natural surroundings , local culture and cultural heritage is provided to visitors in various languages as well as explaining appropriate behavior while visiting natural areas, living cultures, cultural heritage sites and communities.</p>
<p>C6 Protection of community property and rights</p> <p>The destination contributes to the protection and preservation of the intellectual property rights of local communities and of property rights to local historical, archaeological, culturally and spiritually important properties and sites.</p>
<p>C7 Travelers Philanthropy</p> <p>The destination facilitates tourist contributions to community development and biodiversity conservation, including supporting protected areas and areas of high cultural and biodiversity value.</p>
<p>D. MAXIMIZE BENEFITS TO THE ENVIRONMENT AND MINIMIZE NEGATIVE IMPACTS</p>
<p>D1 Environmental Assessment</p> <p>The destination has identified its key environmental challenges and has policies and processes in place to address these.</p>
<p>D2 Ecosystem Protection</p> <p>The destination has a system in place to measure the impact of tourism and manage intensive tourism impacts on landscapes and ecosystems, including sensitive and threatened wildlife and habitats.</p>
<p>D3 Energy conservation</p> <p>The destination has a program to promote energy conservation, measure and reduce reliance on fossil fuels and encourage tourism enterprises to monitor and conserve energy and use renewable energy sources.</p>
<p>D4 Greenhouse Gas Reduction</p> <p>The destination has a program in place to assist tourism operators to measure and reduce greenhouse gas emissions and encourage the tourism sector to participate in local carbon offset and abatement initiatives.</p>

<p>D5 Water Conservation</p> <p>The destination has a program to monitor and conserve water use at the destination level and to encourage tourism enterprises monitor and conserve water.</p>
<p>D6 Water Consumption</p> <p>The water supply for tourism used at the destination is sustainable ecologically and does not adversely affect community uses, taking into account the overall cumulative impacts or all local surface and groundwater use.</p>
<p>D7 Surface and sea water quality</p> <p>The destination has a system in place to monitor water quality in aquatic areas and sources of drinking water.</p>
<p>D8 Waste management</p> <p>The destination has systems in place to ensure wastes from tourism sites and enterprises are properly treated and reused or released safely, with no adverse effects to the local population and the environment.</p>
<p>D9 Solid waste pollution reduction</p> <p>The destination has systems in place to ensure waste from tourism sources is minimized, reused or recycled. Any residual solid waste disposal for tourism and supporting community is sustainable, with quantitative goals to minimize waste that is not reused or recycled</p>
<p>D10 Pollution reduction</p> <p>The destination implements practices to minimize pollution from wastewater, runoff, erosion, noise, light, harmful substances, ozone-depleting compounds, and air, water and soil contaminants and requires tourism enterprises to adhere to these practices.</p>
<p>D11 Local transportation</p> <p>The destination has a policy and plan in place to increase the use of low-impact transport, including public transport, in the destination.</p>
<p>D12 Environmental management</p> <p>The destination requires tourism enterprises to have an environmental management plan which includes vegetation, runoff, avoidance of the introduction of invasive species and other pollution control measures.</p>

D13 Conserving biodiversity, ecosystems and landscapes

The destination has in place a program to comply with international standards regarding the protection, harvesting, and captivity of wildlife (fauna and flora, habitats) and the management of impacts of tourism on wildlife.

(GSTC 1, 2012)

9.3 GSTC - Lista över erkända standarder och certifieringssystem som stämmer in på deras kriterier för hållbara turismdestinationer:

- Bundesministerium für Land – und forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft (BMLFUW) – Österrike.
- Costa Rican Tourist Board (ICT)'s Certification for Sustainable Tourism (CST) – Costa Rica, Earth Check – Internationell.
- Ecotourism Australia's Ecotourism Standard / Ecotourism Australia's Advanced Ecotourism Standard – Australien.
- Ecotourism Ireland's Ecotourism Ireland Label – Irland.
- European Ecotourism Knowledge Network's European Ecotourism Labeling Standard (EETLS) – Europa.
- Fair Trade in Tourism for South Africa (FTTSA) – Sydafrika.
- Instituto de Turismo Responsable's Biosphere Hotels – Spanien.
- Japan Ecolodge Association's Environmentally sustainable accommodations standard – Japan.
- Malta Tourism Authority's ECO certification scheme – Malta.
- Rainforest Alliance's Standard for Tourism Operations – Internationell.
- Sustainable Travel International's Sustainable Tourism Eco-Certification Program (STEP) – Internationell. (GSTC 2, 2012)

9.4 TSG's principer för Europeiskt initiativ:

The application of sustainability principles

There are a number of principles behind the concept of sustainable development that have a particular bearing on tourism and the approach we should take in Europe.

- Taking a holistic and integrated approach
All the various impacts of tourism should be taken into account in its planning and development. Furthermore, tourism should be well balanced and integrated with a whole range of activities that affect society and the environment.
- Planning for the long term
Sustainable development is about taking care of the needs of future generations as well as our own. Long term planning requires the ability to sustain actions over time.
- Achieving an appropriate pace and rhythm of development
The level, pace and shape of development should reflect and respect the character, resources and needs of host communities and destinations.
- Involving all stakeholders
A sustainable approach requires widespread and committed participation in decision making and practical implementation by all those implicated in the outcome.
- Using best available knowledge
Policies and actions should be informed by the latest and best knowledge available. Information on tourism trends and impacts, and skills and experience, should be shared across Europe.
- Minimizing and managing risk – the precautionary principle
Where there is uncertainty about outcomes, there should be full evaluation and preventative action should be taken to avoid damage to the environment or society.

- Reflecting impacts in costs – user and polluter pays
Prices should reflect the real costs to society of consumption and production activities. This has implications not simply for pollution but for charging for the use of facilities that have significant management costs attached to them.
- Setting and respecting limits, where appropriate
The carrying capacity of individual sites and wider areas should be recognized, with a readiness and ability to limit, where and when appropriate, the amount of tourism development and volume of tourist flows.
- Undertaking continuous monitoring
Sustainability is all about understanding impacts and being alert to them all the time, so that the necessary changes and improvements can be made.
(TSG 2007)

LUNDS UNIVERSITET

Miljövetenskaplig utbildning

Centrum för klimat- och
miljöforskning

Ekologihuset

22362 Lund